

Motion till riksdagen

1986/87:Fi602

Sten Svensson (m)

Liberaliserad nordisk kapitalmarknad

En friare nordisk aktie- och kapitalmarknad är ett centralt mål för det nordiska samarbetet. En mer liberal och öppen ekonomi i varje enskilt nordiskt land, där den fria konkurrensen befrämjas, liksom ett fritt konsumtionsval och fri etableringsrätt, kommer att verka som en viktig stimulans för ytterligare handel och industrietableringar över landsgränserna.

I industrin och inom näringslivet i övrigt betraktas Norden som en naturlig hemmamarknad och som en gemensam bas för produktion och export. För varor och arbetskraft är Norden redan nu en gemensam hemmamarknad. Men på kapitalområdet tillämpas fortfarande regleringar som försvårar ett effektivt utnyttjande av kapitalresurserna.

I samtliga nordiska länder har liberaliseringar genomförts i regleringarna av de inhemska kapitalmarknaderna. Några länder har gått längre och även avskaffat eller liberaliserat sina valutaregleringar. I Finland och Sverige finns fortfarande stränga regler för kapitalöverföringar över gränserna vilka sätter dessa länder i en internationell särställning.

På politiskt håll växer insikten att kvarvarande regleringar försvårar ett effektivt kapitalutnyttjande. Samtidigt tjänar de sällan sitt syfte.

Regleringarna medför ekonomiska effektivitetsförluster som är till nackdel för våra länder i den internationella konkurrensen.

Från industrins sida kan säkert också flera exempel ges på hur märkliga och snedvridande effekter regleringar kan ge. Med de kostnadsförutsättningar som nordisk industri har är det avgörande att vi kan utnyttja kapitalet effektivt och – ännu viktigare – att vi kan attrahera kapital.

Valutaregleringarna sätter upp konstlade hinder för detta och förorsakar därmed effektivitetsförluster som vi helt enkelt inte har råd med i den hårda internationella konkurrensen som vi i hela Norden arbetar under.

Skall målet – Norden som hemmamarknad – realiseras, är därför nästa naturliga steg att skapa en fri nordisk marknad för den allt viktigare produktionsfaktorn kapital.

Det förslag som den svenska valutakommitténs majoritet har presenterat under fjolåret går i rakt motsatt riktning. Man vill inte bara behålla regleringen utan t. o. m. i vissa avseenden skärpa den också för transaktioner inom Norden.

Valutaregleringen bör avvecklas. Tillämpningen av denna visar hur näringslivets utveckling ofta hämmas av småaktigt regleringsnit. Sverige är praktiskt taget det enda industriland som fortfarande vidmakthåller omfat-

tande valutareglering. Det är fel att tro att en sådan reglering ger oss större frihet och rörelseutrymme i vår ekonomiska politik. Den ger möjligen en frist för att ytterligare en tid missköta den ekonomiska politiken. Man når då snabbt en punkt där det internationella beroendet är långt mera besvärande.

Det är bättre att i tid visa den hänsyn till realiteterna som under alla förhållanden fordras för ett land vars välfärd vilar på att med framgång kunna verka på de internationella marknaderna. Ett led i utvecklingen av valutaregleringen är att frigöra den nordiska kapitalmarknaden.

Enligt erfarenheterna i Danmark har, under det att den danska valutaregleringen vidmakthölls, framför allt mindre och medelstora företag avhållit sig från utlandsaffärer *antingen* till följd av okunskap om valutareglerna och en därmed förbunden oro att bryta emot dem, *eller* svårigheterna att få besked – eller ställa rätta frågor. Man har varit rädd för att ge sig in i centralbyråkratin i Köpenhamn. Något liknande gäller för både Finland och Sverige.

Det är viktigt att vi nu tar initiativ på två plan: Vi måste försöka gå i bräschen inom hela OECD-området för att kunna påverka utvecklingen. Den stadga vi talar om är från 1961, 25 år gammal, och handeln blir mer och mer internationaliserad. Datatekniker, Tele-X och andra kommunikationsfenomen visar hur snabbt förbindelserna kan förbättras. Vi har verkligen anledning att lätta de generella begränsningarna. Genom att driva en sådan debatt bidrar vi till gemensamma aktioner inom hela OECD-området.

Nationella initiativ för att åstadkomma ändringar i lagstiftningen inom Norden måste ligga i fas med dessa strävanden och utgöra ett naturligt komplement till dem.

Vi måste utnyttja båda framgångsvägarna samtidigt – den ena utesluter inte den andra. Skulle vi fastna i en debatt om svaret från OECD, kan det tolkas som om vi inte *vill* företa oss någonting alls, och då går det ut över ambitionerna som sådana.

Principiellt måste i första hand följande tre områden uppmärksammas i debatten:

För det *första* gäller det de tendenser till utveckling som redan finns på detta område. Vi har t. ex. en institution som fungerar bra, nämligen Nordiska investeringsbanken. Ett annat exempel är ett ökat samarbete på energiområdet. Vi måste noga analysera dessa tendenser för att se vilka frukter de har givit och kunna dra slutsatser för att ytterligare underlätta den utveckling som de facto pågår.

För det *andra* är det viktigt att vi skapar nya företagsformer. SAS är ett exempel på en lyckosam företagsform. Skulle man inte kunna tänka sig att gå vidare och utveckla en speciell företagsform som juridiskt ekonomiskt och på andra sätt kan underlätta även för små och medelstora företag och arbeta på den gemensamma nordiska marknaden?

För det *tredje* gäller det närmast att se Norden som hemmabas. De fem nordiska länderna har ett sammanlagt invånarantal som inte är större än i en tysk delstat. Det borde ge oss en fingervisning om hur angeläget det är att skapa en ordentlig bas så att i synnerhet de små och medelstora företagen verkligen kan utnyttja den hävstångseffekt som är nödvändig för att de skall kunna hävda sig på en alltmer internationaliserad marknad.

Sammanfattning

Mot. 1986/87
Fi602

Sammanfattningsvis bör en friare nordisk aktie- och kapitalmarknad vara ett centralt mål för det nordiska samarbetet.

En sådan marknadssituation kan uppnås endera genom att i de nordiska länderna etableras sådana institutioner som är undantagna från OECD:s kapitalliberaliseringsstadga eller genom att de nordiska länderna i gemenskap inför OECD begär en ändring i samma stadga som möjliggör att det nordiska samarbetet får utvecklas också på kapitalmarknaderna.

Dessa ambitioner bör ju ligga väl i samklang med vad ministerrådet anför i sitt förslag till handlingsplan för ekonomisk utveckling och full sysselsättning, där det heter:

Friare *kapitalrörelser* mellan de nordiska länderna kan lämna ett betydelsefullt bidrag till den ekonomiska och industriella utvecklingen i Norden. Åtskilliga steg har också tagits på senare år i riktning mot en liberalisering av kapitalrörelser till och från utlandet. I Finland, Island och Sverige pågår en omfattande översyn av valutalagstiftningen.

Det är nödvändigt att nu ta nationella initiativ för att uppnå sådana ändringar i lagstiftningen som skulle möjliggöra ett nordiskt samarbete för att uppnå en friare kapitalmarknad.

Den svenska regeringen bör tillsammans med övriga nordiska regeringar föranstalta om en utredning om lämplig nordisk företagsform och ta initiativ till samarbete mellan länderna med avsikt att initiera ändringar i OECD-avtalen som skulle kunna möjliggöra etableringen av en nordisk kapitalmarknad och nordiska företag.

Inom Norden har vi sedan länge en fri arbetsmarknad. Samma frihet råder emellertid inte för den andra produktionsfaktorn – kapitalet. Från näringslivets sida vill man mjuka upp reglerna så att det blir lättare att flytta kapital över gränserna. I dag är sådana transaktioner omgärdade med mycket stränga regler. Med en friare aktiemarknad skulle det bli lättare för företagen att till exempel förvärva utländska företag med eget kapital.

Målet för en friare aktie- och kapitalmarknad är att utveckla industrin och samarbetet inom Norden och därmed de nordiska ländernas ekonomier.

Hemställan

Med åberopande av vad som ovan anförts hemställer jag
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i
motionen anförts om åtgärder med syfte att liberalisera kapitalmark-
naden i Norden.

Stockholm den 14 januari 1987

Sten Svensson (m)

